

BIOBIBLIOGRAFSKA BILJEŠKA

Sve važnije biografske podatke iznio sam u prvoj knjizi *Izabranih djela (Kost i gozba. Pjesme 1957–2011)*, koju je objavila Matica hrvatska 2011, a priredio ju je i pogovor joj napisao Ivan Rogić Nehajev, pa ih nema potrebe ponavljati. Ondje sam (str. 483–486) ukratko opisao dane svoga gimnazijskog i sveučilišnog školovanja, prisjetio se profesora i kolega, druženja i prijateljstava, časopisne suradnje, uređivanih publikacija i novina te nekih političkih zbivanja, koja su nam, osobito u Matici, krojila životne pute. Usput sam opisao i svoj službenički *curriculum* (od tajništva u MH do ravnateljstva u MG), tj. od prve službe do umirovljenja. Na kraju sam dodao i popis zasebnih izdanja svojih pjesničkih knjiga, plaketa i mapa, sumarno spomenuo da je štošta otišnuto i u raznim čitankama, zbornicima i antologijama, naveo književne nagrade i priznanja koja sam dobio i poimence spomenuo dvije knjige što sam ih – jednu u suradnji s Branimirom Donatom, drugu sâm – bio priredio za tisak.

Čitatelju ove knjige, koga zanima moderna i suvremena likovna umjetnost, a neće zavirivati u knjigu mojih izabranih pjesama, reći ću – u želji da ga orijentiram u vremenu i prostoru – tek to, da sam rođen u Splitu (1939), da sam u Splitu završio osnovnu školu i klasičnu gimnaziju (1957), da sam u Zagrebu (1957/1958) upisao Pravni fakultet, a da sam komparativnu književnost i povijest umjetnosti počeo studirati – također u Zagrebu – ujesen 1958, a diplomirao ljeti 1964.

U *Slobodnoj Dalmaciji, Studentskom listu* (1958–1960) i *Književnoj tribini* (1960) počeo sam objavljivati prve likovne osvrte, doista početničke, koji da nisu prvi, ne bi zavrijedili spomena. Poslije sam, za uređivanja časopisa *Razlog*, u njemu objavio više zahtjevnijih tekstova (1961–1963), od kojih će biti sastavljena moja knjiga *Eseji*. Treći je

poligon, na kojem sam se uživio u posao likovnog kritičara, bio *Telegram* (1965–1968). Tamo sam prošao prvu školu novinarstva (svake srijede, do 12 sati, predajem 3,5 do 4 stranice tipkanog teksta uz neizostavan ilustrativni materijal). Od toga (skromno) živim. Krajem šezdesetih počinjem surađivati s mnogim muzejima i galerijama u onodobnoj Jugoslaviji, u Europi i, poslije, u svijetu: priređujem izložbe, pišem i publiciram predgovore i studije.

Programski sam vodio Galeriju Schira (1975–1986), priredivši ondje pedesetak izložbi, najčešće surađivao s Umjetničkim paviljonom u Zagrebu (1971–1993), s Umjetničkom galerijom u Dubrovniku (1973–2012), s Galerijom »Josip Račić« (1979–2009), s Modernom galerijom u Zagrebu (1979–2010), s Galerijama MGC Gradec, Muzejski prostor i Klovićevi dvori (1988–2012). Od velike mi je važnosti bio i ostao projekt *Hrvatski moderni klasici*, koji sam osmislio s Predragom Grubićem, uz financijsku potporu Adris grupe Rovinj, a u suradnji s Modernom galerijom Zagreb, koji je, tijekom posljednjih četrnaest godina (od 2001), premašio već i brojku od četrdeset izložbi.

Početak 1989. stupio sam na mjesto ravnatelja Moderne galerije. Taj sam posao obavljao sljedećih devetnaest godina, do umirovljenja u ožujku 2008, priredivši brojne izložbe u zemlji i inozemstvu, organiziravši ratnu pohranu zbirke, dva postava hrvatske moderne i suvremene umjetnosti, ostvarivši i kompletnu rekonstrukciju zgrade Moderne galerije prema aktualnim muzeološkim kriterijima, u prijateljskoj suradnji s projektantom arhitektom Željkom Kovačićem.

Sudjelovao sam, kao pisac sinopsisa, scenarist, komentator ili voditelj, u TV-emisijama koje su tumačile ili popularizirale modernu likovnu umjetnost: u sklopu *Glamour coffea*, HTV 2000/2001; u sklopu *Nedjeljnog popodneva (Slike po Zidiću)*, HTV 2006. te u nekim drugim TV produkcijama. Napisao sam tekstove – gdjekad: scenarije – za dokumentarne filmove o hrvatskim slikarima (Ivanu Lackoviću Croati, Ivanu Rabuzinu, Matiji Skurjenome, Vlahu Bukovcu, Matu Celestinu Medoviću, Emanuelu Vidoviću, Miroslavu Kraljeviću...), surađujući s redateljima Antunom Vrdoljakom, Bogdanom Žižićem, Brunom Gamulinom, Mirom Wolf i drugima; tri je od njih (Bukovac,

Medović, Vidović), pod skupnim naslovom *Prvaci hrvatske moderne*, u zajedničkoj videokazeti, producirao zagrebački Jadran film (1995). Nakon toga je, u ediciji *Moderne galerije* u Zagrebu, bila priređena i videokazeta *Hrvatska umjetnost 1850–1950* (2000). Projekt je, nažalost, ostao nedovršen.

Objavio sam kritičke knjige:

- *Eseji* [o modernim i suvremenim hrvatskim slikarima i kiparima], Razlog, Zagreb 1963;
- *Tkalac na propuhu* (*Likovne kritike i zapisi 1962/1972*), NZ Matice hrvatske, Zagreb 1972;
- *Miljenko Stančić*, NZ Matice hrvatske, Zagreb 1979;
- *Matko Trebotić* (na njemačkom), Gutenbergische Verlagsanstalt, Schaan 1981;
- *Rudi Španzel* (s Lucom i Levom Menaše, na slovenskom), Mladinska knjiga, Ljubljana 1983;
- *Hrvoje Šercar*, Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb 1984;
- *Rudi Španzel* (s Lucom i Levom Menaše, na engleskom), Alpine Fine Arts Collection, Ltd., London 1987;
- *Matko Trebotić* (na hrvatskom), Mladinska knjiga, Ljubljana 1988;
- *Fra Blago Karačić*, Franjevačka galerija, Široki Brijeg 1993;
- *Branko Suhy* (na slovenskom), Tiskarna Mladinska knjiga, Ljubljana, Dolenjski muzej, Novo Mesto i Alpine Fine Arts, London – Ljubljana 1994;
- *Branko Suhy* (na engleskom), Alpine Fine Art, London 1994;
- *Granica i obostrano. Studije i ogledi o hrvatskoj umjetnosti XX. stoljeća*, Art studio Azinović, Zagreb 1996;
- *J. V. (Ogledi o Vaništi)*, Kratis, Zagreb 1998;
- *Moderna galerija. Povijest palače, ustanove, obnove* (sa suradnicima), Moderna galerija, Zagreb 2005;
- *Hrvatsko moderno slikarstvo 1880–1945. u privatnim zbirkama*, Galerija Deči, Zagreb 2006;
- *Bojan Šumonja*, HDLU Istre, Pula i MEDIT, Pula, Pula 2007;
- *Drago Trumbetaš. Ciklus »Dragi Vincent«*, Pučko otvoreno učilište Velika Gorica, Velika Gorica 2009;

- *Vlaho Bukovac*, Moderna – Večernji/edicija, Zagreb 2009;
- *Josip Račić*, Moderna – Večernji/edicija, Zagreb 2009;
- *Leo Junek*, Moderna – Večernji/edicija, Zagreb 2009;
- *Marino Tartaglia*, Moderna – Večernji/edicija, Zagreb 2009;
- *Miroslav Kraljević*, Moderna – Večernji/edicija, Zagreb 2010;
- *Ignjat Job*, Moderna – Večernji/edicija, Zagreb 2010;
- *Vjekoslav Parać*, Moderna galerija i Art studio Azinović, Zagreb 2010;
- *Vatroslav Kuliš i njegovo djelo: pismo, figure, motivi, jezik*, Moderna galerija i Školska knjiga, Zagreb 2010;
- *Zoltan Novak*, Art magazin Kontura, Zagreb 2012;
- *Slika i vrijeme. Matko Trebotić*, Ex libris, Zagreb 2012;
- *Slika i vrijeme. Edo Murtić*, Ex libris, Zagreb 2013;
- *Slika i vrijeme. Josip Vaništa*, Ex libris, Zagreb 2013;
- *Slika i vrijeme. Vatroslav Kuliš*, Ex libris, Zagreb 2013.

Od izložbi, koje sam priredio – od sedamdesetih godina XX. st. do danas – izdvajam:

- *Grupa Zemlja (1929-1935)*. Autorski segment: *Slikarstvo, grafika, crtež*, Umjetnički paviljon, Zagreb 1971;
- *Emanuel Vidović 1870/1953*. Umjetnički paviljon, Zagreb 1971;
- *Četvrta decenija. Ekspresionizam boje, kolorizam, poetski realizam, intimizam, koloristički realizam*. Autorski segment: *Slikari čistog oka – neke težnje u hrvatskom slikarstvu četvrtog desetljeća*, Muzej savremene umetnosti, Beograd 1971;
- *Nadrealizam i hrvatska likovna umjetnost*, Umjetnički paviljon, Zagreb 1972;
- *Tri teme iz suvremene hrvatske umjetnosti. Sadržaj i oblici*. Autorski segment: *Granica i obostrano ili reduciranje predmetnih oznaka i determiniranje pojavnog ishodišta*, Umjetnička galerija, Dubrovnik 1973. (iste godine izložba je bila prenesena u Cetinje i u Zagreb);

- VII jesenji i I internacionalni salon likovne umjetnosti – Banja Luka. Autorski segment: *Apstrakcija i figuracija. I. Nacrt teorije uzajamnosti. II. Primjeri*, Saloni Doma kulture, Banja Luka 1975;
- *Erotika u hrvatskom slikarstvu, crtežu i grafici*, Umjetnički paviljon, Zagreb 1977;
- *Umjetnost u Jugoslaviji 1970/1978*. Autorski segment: *Apstrakcija i figuracija kao elementi »nove tradicije« i pokreti radikalnog osporavanja*, Centar Skenderija, Sarajevo 1978;
- *Periferna područja, tradicionalne vsebine in sodobna umetnost / Marginal Regions, Traditional Contents and Contemporary Art*, Umetnostni paviljon Slovenj Gradec, Slovenj Gradec 1979;
- *Edo Murtić 1939-1979*, Umetnostna galerija, Maribor 1979/1980; Moderna galerija, Rijeka 1980; Mestna galerija Ljubljana 1980;
- *Ljubo Ivančić (retrospektiva)*, Moderna galerija, Zagreb 1979/1980; Collegium artisticum, Sarajevo 1980; Muzej savremene umetnosti, Beograd, 1980; Galerija umjetnina, Split 1980;
- *Edo Murtić. Jedno ljeto*, Umjetnički paviljon, Zagreb 1981;
- *Hrvatski vedutisti od Bukovca do danas*. Autorski segment: *Veduta i hrvatsko moderno slikarstvo*, Umjetnička galerija Dubrovnik, Dubrovnik 1981;
- *Emanuel Vidović 1870–1953. Slike i crteži (1895–1953)*, Galerija umjetnina, Split 1982;
- *Božidar Rašica. Slikarstvo i scenografija 1932–1982*. Autorski segment: *Slikar u retrovizoru: davni dani Božidara Rašice*, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb 1983;
- *Vjekoslav Parać (retrospektiva)*, Umjetnički paviljon, Zagreb 1984; Galerija umjetnina, Split 1984;
- *Sjećanje i suvremenost, XXV. Porečki annale*, Istarska sabornica, Poreč 1985;
- *Emanuel Vidović (retrospektiva)*, Muzejski prostor, Zagreb 1987;
- *Svjetla i boje Dubrovnika. Ljudi, grad i okolica u djelima modernih slikara*, MGC Gradec, Zagreb 1988; Umjetnička galerija Dubrovnik, Dubrovnik 1988;

- *Edo Murtić. Ratne godine 1941–1945*, Muzej revolucije, Zagreb 1988;
- *Cigla u »Zemlji« (1929–1935)*, Moderna galerija, Zagreb 1990;
- *Jerolim Miše (retrospektiva)*, Umjetnički paviljon, Zagreb 1990;
- *Petar Dobrović 1890–1990 (retrospektiva)*, Muzejski prostor, Zagreb 1990; Janus Pannonius Múzeum, Pecs 1990;
- *Contemporary Paintings from Yugoslavia*, The National Museum of contemporary art, Seoul 1990;
- *Vatroslav Kuliš*, MGC Gradec, Zagreb 1991;
- *Il paesaggio nella pittura moderna Croata 1890–1990*, Galleria Centro Culturale San Fedele, Milano 1991; Moderna galerija, Zagreb 1991;
- *Nova hrvatska umjetnost (sa suradnicima)*, Moderna galerija, Umjetnički paviljon i Galerija »Karas«, Zagreb 1993;
- *XLV Biennale di Venezia* (Bijelić, Deković, Kipke), Museo Guidi, Venezia 1993; *Hrvatska na XLV. Biennalu u Veneciji*, Moderna galerija, Zagreb 1994;
- *The 5th International Cairo Biennale* (Bijelić, Deković, Kipke), The National Centre of Fine Arts, Kairo 1994;
- *Grupo de los Tres* (Babić, Becić, Miše), Centro Cultural del Conde Duque, Madrid 1994–1995;
- *XLVI Biennale di Venezia* (Kramer, Petercol, Zrinščak), Croatian pavillion, Campiello Barozzi, Venezia 1995;
- *IVth International Istanbul Biennial* (Petercol), Istanbul 1995;
- *Gruppe der Drei/Grupa trojice* (Babić, Becić, Miše), Villa Clementine, Wiesbaden 1996; *Skupina treh/Grupa trojice* (Babić, Becić, Miše), Dolenjski muzej, Novo Mesto 1996;
- *Nuevo Arte de Croacia*, Museo de Arte Contemporaneo, Santiago de Chile 1997; Museo de Arte Contemporaneo, Valdivia 1997; Centro Simon I. Patiño, Cochabamba 1997; Museo Nacional de Bellas Artes, Buenos Aires 1998;
- *Nova Arte de Croácia*, Museu de Arte Contemporânea da Universidade de São Paulo, São Paulo 1998;

- *Branko Suhy. Opere grafiche/Prints 1993–1999*, Spazio Blu, Galleria d'arte, Roma 1999;
- *Branko Suhy. Druckgraphic 1973–1999*, Graphische Sammlung Albertina, Wien 1999–2000;
- *Vlaho Bukovac. Retrospektivy/Retrospectives*, Národní muzeum, Praha 2000;
- *Vlaho Bukovac. Retrospektiva/Retrospectives*, Moderna galerija, Zagreb 2000; Umjetnička galerija Dubrovnik, Dubrovnik 2000; (reducirano:) Gradski muzej, Šibenik 2000; Franjevačka galerija, Široki Brijeg 2001;
- *Edo Murtić. Autorski segment: Murtić e il tempo (i vecchi quadri nella mostra nuova)/ Murtić and Time (alongside some old pictures at a new exhibition)* i (nenaslovljenih) *Sedam stavaka o slikaru*, Civico Museo Revoltella, Trieste 2000;
- *Edo Murtić* (retrospektiva), Moderna galerija, Zagreb 2002;
- *Ivo Dulčić* (retrospektiva), Moderna galerija, Zagreb 2003; Umjetnička galerija Dubrovnik, Dubrovnik 2003;
- *Leo Junek*, Galerija Adris, Rovinj 2004;
- *Hrvatsko moderno slikarstvo u privatnim zbirkama 1880–1945*, Galerija Deči s Galerijom Klovićevi dvori, Zagreb 2006;
- *Ivo Šebalj*, Galerija Adris, Rovinj 2006;
- *Vlaho Bukovac. Kosmopoliet uit Kroatië – A Cosmopolitan Croatian* (retrospektiva/retrospectives), Gemeente museum, Den Haag 2009/2010; Galerija Klovićevi dvori, Zagreb 2010;
- *Ksenija Kantoci*, Galerija Adris, Rovinj 2010;
- *Krsto Hegedušić*, Galerija Adris, Rovinj 2011;
- *Zlatko Keser*, Galerija Adris, Rovinj 2011;
- *Mato Celestin Medović* (retrospektiva), Galerija Klovićevi dvori, Zagreb 2011/2012; Umjetnička galerija Dubrovnik, Dubrovnik 2012;
- *Vilko Gecan*, Galerija Adris, Rovinj 2012;
- *Josip Vaništa*, Galerija Adris, Rovinj 2012;
- *Vatroslav Kuliš. Slike 1980–2012*, Galerija Klovićevi dvori, Zagreb 2012; (reducirano:) Gradski muzej Varaždin, Varaždin 2012;

- *Kultura pušenja: od tabua do tabua*. Autorski segment: *Plamen, žar, dimovi, pepeo. O pušenju i pušaču u hrvatskom slikarstvu, a i drugdje*, Gliptoteka HAZU, Zagreb 2012;
- *Šime Vulas*, Galerija Adris, Rovinj 2013;
- *Julije Knifer*, Galerija Adris, Rovinj 2013;
- *Ivan Kožarić*, Galerija Adris, Rovinj 2014;
- *Vlado Kristl*, Galerija Adris, Rovinj 2014;
- *Gabrijel Stupica*, Galerija Adris, Rovinj 2014.

Spominjem, uz to, i tri galerijsko-muzejska postava: prvi je bio inauguralni postav Franjevačke galerije na Širokom Brijegu 1990, drugi je privremeni postav Moderne galerije u Zagrebu: *Hrvatsko slikarstvo i kiparstvo 1880-1950*, otvoren za javnost u rujnu 1998, a treći je stalni postav Moderne galerije pod naslovom *Dvjesto godina hrvatske umjetnosti*, što je bio otvoren o 100. obljetnici Moderne galerije, u prosincu 2005.

Vrijedi, na kraju, sjetiti se da me u svijet umjetnosti nije uveo samo studij, nego i neke sretne okolnosti. Moj je otac, Antun Zidić, pohađao i završio onodobnu splitsku školu primijenjene umjetnosti kod meštra Emanuela Vidovića, skupa s prijateljima Antom Kaštelančićem i Andrijom Krstulovićem. Pomagao je roditeljima, zatim zasnovao svoju obitelj pa ga je život brzo primorao da potraži državnu službu i stabilizira primanja. Svoj je crtački dar ustupio kartografskoj struci, zaposlivši se u Hidroinstitutu Kraljevske, potom endehaške i, najposlije, Jugoslavenske ratne mornarice. Radio je danonoćno, u uredu i kod kuće, pa su mirisi boja i tuševa ispunjali moj djetinji prostor. To lakše sam se na to svikao, jer se među olovkama i drvenim bojama uvijek našlo i ponešto za moje »slobodne aktivnosti«. Crtaći mi je očev stol – s prigibnom radnom svjetiljkom i žaruljama od 150 W – bio izvor prvih spoznaja o crtačkim i slikarskim materijalima, priboru i tehnikama. Počeo sam učiti rano, bez nervoza i prisile, kroz igru i zabavu, pa

mi je na studiju bilo neobično kada bih, od prilike do prilike, ustanovio da netko ne razlikuje akvarel od tempere, da ne razabire specifične zahtjeve ni tehnička svojstva pojedinog materijala, da ne zna ništa o grafičkim tehnikama, da ne razlikuje – po kakvoći – pera, kistove i olovke. Mnogi od njih nisu imali prilike vidjeti kako se štapići kineskoga tuša otapaju u porculanskim zdjelicama, nisu poznavali švicarske šestare, *tiralinije* ili *nulcirkle*, ni različito profilirana fina pera za crtanje.

Ta iskustva činila su realan dio – možda čak temelj – mojih budućih strukovnih znanja. Imao sam sreću da tvarnost zanata upoznam rano, da slikarska i crtačka sredstva, materijale i podloge iskušam prije fakultetskih klupa, da naučim nešto o bojama, otapalima, papirima. Otac mi je, od zgrade do zgrade, pokazivao reprodukcije slikarskih djela, obično uz škrte komentare. Crno-bijele reprodukcije, koje su činile glavninu njegove zbirke, doživljavao je kao vjerne preslike tih umjetnina, jer je odsutnost boje isticala crtačke vrijednosti. (Za čovjeka doživotno osuđena na tuš i papir boja je bila manje važna sastavnica slikanog djela.)

Meni se, kad sam odrastao, činilo da su to bile kompenzacije za trajno napuštene snove o slobodnom crtanju. Nije se otac o tome nikad izjašnjavao. Ipak, u njega su preciznost, egzaktnost i točnost bile vrline koje su u hijerarhiji vrijednosti bile svakako iznad imaginacije. Zato je, vjerujem, volio ilustrirati: tu je pisac maštao umjesto njega.

Kad sve zbrojim, bili su to, između moje 13. i 18. godine, dani sazrijevanja kroz priče, tehničke sugestije, promatranje i neposredni prijenos iskustva; oca je veselilo kad sam se zanimao, gdjekad baš i pomno pratio njegov radni proces. Pokazao mi je, možda 1950, na ulici staroga Vidovića, svoga profesora, na jednoj, valjda, od zadnjih njegovih šetnji. Upoznao me i s nekim živim splitskim slikarima, kao i s Vidovićevim sinovima: Slavanom i Jugom. Razgovarali smo, dnevno, i o pojedinim novinskim člancima, feljtonima kad god je u njima bilo riječi o vanjskoj politici i umjetnosti. Često mi je tumačio sadržaj i značenje nekih termina i pojmova na koje bismo, čitajući ili razgovarajući, znali naići. Kojiput sam se u čudu pitao kad je, i kako, stekao ta znanja. U njegovoj sam školi brzo studirao pa je i kraj došao naglo. Nije me pripremao za određeni studij – za Akademiju ili Filozofski – to je radio onako, za

dušu. Nije pokazao čuđenja kad sam mu saopćio da ću upisati Pravo. Ali, ruku na srce, još se manje začudio kad sam mu sljedeće godine priznao da napuštam pravo i da se kanim posvetiti studiju komparativne književnosti i povijesti umjetnosti. Samo mu je sjena preletjela preko lica:

– Ako baš moraš...

Došao sam na fakultet bolje pripremljen za ono što me čekalo od većine kolega. Imao sam neka praktična znanja, koja nam naš studij ni danas ne daje.

Ne mogu i ne znam to objasniti, ali živim s uvjerenjem da me, unatoč mnogim teškim danima, pratila sreća. (Ako to nije bilo ime za samu mogućnost rada i opstanka.)

Kao i drugi moji kolege i prijatelji, uz kritike sam i napada je, kojima ne znam broja, doživio i neka priznanja: kao kritičar dobio sam nagradu *Mladosti*, 1964. za knjigu *Eseji*; s Bogdanom Žižićem i Goranom Trbuljakom podijelio sam Veliku nagradu *Zagrebačkog salona*, 1989, za naš film *Emanuel Vidović, slikar*; za čuvanje i razvijanje baštinskih vrijednosti dobio sam *Zlatnu plaketu Mare nostrum croaticum*, 2002; potom plaketu *Vladimir Nazor*, 2005. za doprinos istraživanju Nazorova života i pjesništva; Nagradu grada Zagreba »za cjelokupan doprinos hrvatskoj kulturi«, 2007. godine te odličje *Janko Drašković*, koje mi je 2014. dodijelilo Predsjedništvo Matice hrvatske.

S dobrim sam se lako mirio, nakon što sam naučio otrpjeti i ono što je bilo manje dobro. Na lijepim riječima, nagradama i odličjima, svima, kojima sam dužnik – iskreno zahvaljujem. Ne treba ipak, smetnuti s uma da povelje i nagrade nikoga nisu učinile ni boljim, ni pametnijim.

U Zagrebu, travnja mjeseca 2014.

I. Z.